

Szkoła Rodzenia

Prenalen

WIEDZĘ MAMY

Prawa kobiety w okresie ciąży, porodu i połogu

W okresie ciąży, porodu i połogu ma Pani prawo: do nieodpłatnych świadczeń opieki zdrowotnej, środków publicznych, które przysługują kobietom w okresie ciąży, porodu i połogu niezależnie od tego, czy są one ubezpieczone, czy też nie. Do pełnej informacji o przebiegu ciąży, porodu i połogu, stosowanych procedurach medycznych i ich konsekwencjach. Taką informację, w sposób jasny i przystępny, powinien przekazać lekarz lub położna. Informacje o stanie zdrowia są chronione. To Pani decyduje o dostępie do informacji o swoim stanie zdrowia. Dokumentacja medyczna nie może być udostępniona bez Pani zgody. Ma Pani prawo do odmowy poddania się określonej procedurze lub zabiegowi. Zgoda na zabieg albo na zastosowanie metody leczenia lub diagnostyki, która stwarza podwyższone ryzyko dla pacjentki, musi zostać wyrażona na piśmie. Ma Pani prawo do poszanowania intymności i godności. Przy wykonywaniu zabiegów może być obecna wyłącznie osoba, która je wykonuje (lekarz, pielęgniarka, położna, laborant). Obecność innych osób podczas badań i zabiegów jest uzależniona od Pani zgody. Ma Pani prawo do obecności – dowolnie przez siebie wybranej – bliskiej osoby podczas udzielania świadczeń medycznych (również w trakcie porodu) oraz do dodatkowej opieki pielęgnacyjnej podczas pobytu w szpitalu, która nie polega na udzielaniu świadczeń zdrowotnych. Jednak koszt tej opieki ponosi Pani.

Opieka zdrowotna w czasie ciąży

Mimo że ciąża to stan fizjologiczny, powinna Pani w tym czasie regularnie odwiedzać ginekologa lub położną. Pierwsza wizyta powinna nastąpić przed upływem 10. tygodnia ciąży. Opiekę nad kobietą w fizjologicznej ciąży może prowadzić zarówno lekarz ginekolog-położnik, jak i położna. Jeżeli stan Pani zdrowia lub wyniki wcześniej przeprowa-

dzonych badań wskazują na możliwość wystąpienia powikłań lub patologii ciąży, porodu lub połogu, osoba sprawująca opiekę może zlecić wykonanie dodatkowych badań profilaktycznych lub diagnostycznych.

Proszę pamiętać! Może Pani zapobiec wielu wadom i chorobom u dziecka dzięki zdrowemu stylowi życia oraz wczesnej profilaktyce.

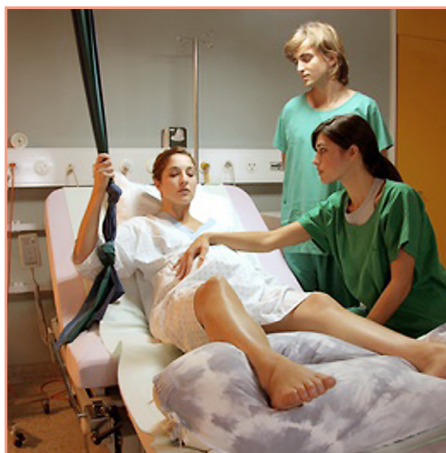
Plan opieki przedporodowej i plan porodu

Podczas opieki przedporodowej osoba sprawująca opiekę lekarz lub położna ustali wraz z Panią plan opieki przedporodowej oraz plan porodu. Plan opieki przedporodowej obejmuje wszystkie procedury medyczne związane z opieką przedporodową oraz określa czas ich wykonania. Plan opieki przedporodowej i plan porodu mogą być na bieżąco modyfikowane odpowiednio do Pani sytuacji zdrowotnej. Oba plany powinny być dołączone do dokumentacji medycznej. Osoba sprawująca opiekę przedporodową powinna przekazać Pani kopię planu opieki przedporodowej. Wszystkie pytania związane z ciążą, porodem i położeniem – także te krępujące lub związane z obawami – warto zadawać lekarzowi prowadzącemu ciążę, położnej lub pielęgniarce. Jeżeli jakies pytania nasuną się Pani pomiędzy wizytami, należy je zanotować, aby później uzyskać fachową odpowiedź lub poradę.

Opieka zdrowotna w czasie porodu

Ma Pani prawo wyboru miejsca porodu – można rodzić w szpitalu albo poza nim. Jednak każda kobieta przed podjęciem decyzji w tej sprawie powinna zostać poinformowana, że poród w szpitalu pozwala szybciej reagować na możliwe komplikacje i powikłania. Adresy szpitali położniczych znajdują się na stronach internetowych oraz w oddziałach

wojewódzkich Narodowego Funduszu Zdrowia. Osoby prowadzące poród powinny poinformować Panią o sposobach radzenia sobie z bólem porodowym – niefarmakologicznych i farmakologicznych, a także pomóc Pani w wyborze odpowiedniej metody. Mają także obowiązek zaproponować Pani poruszanie się podczas I okresu porodu oraz przyjmowanie takich pozycji (w tym wertykalnych), które będą dla Pani wygodne, przyniosą ulgę oraz umożliwią nadzorowanie stanu płodu. Powinny również zachęcać Panią do relaksacji

w wodzie, która wielu kobietom pomaga złagodzić odczuwanie bólu. **Ważne!** Farmakologiczne metody uśmierzania bólu porodowego nie są obojętne dla zdrowia matki i dziecka, dlatego o ich stosowaniu zawsze decyduje lekarz. Personel medyczny, który będzie sprawował nad Panią opiekę w czasie porodu, ma obowiązek: wspólnie z Panią omówić plan porodu – w zrozumiały sposób; omówić z Panią sposoby radzenia sobie z bólem; każdorazowo uzyskać Pani zgodę na wykonywanie wszelkich zabiegów i badań. Od 1 lipca 2015 r. każda kobieta może korzystać ze znieczulenia zewnątrzoponowego - o ile nie pojawią się przeciwwskazania medyczne i jest ono dostępne w danej lokalizacji. Ze względu na bezpieczeństwo matki i dziecka decyzję dotyczącą zastosowania znieczulenia zawsze podejmuje lekarz, który ma obowiązek wziąć pod uwagę wszelkie aspekty medyczne.

Opieka zdrowotna w czasie połogu

Szpital, który sprawował opiekę nad kobietą w okresie porodu, zgłasza urodzenie dziecka do położnej POZ, którą matka wybrała jeszcze podczas ciąży. Aby szpital mógł przekazać informację o narodzinach dziecka, Pani lub ojciec dziecka powinniście podać dokładne dane dotyczące miejsca praktyki wybranej położnej. Położna ma obowiązek objąć Was opieką i umówić się na pierwszą wizytę w ciągu 48 godzin od otrzymania zgłoszenia o urodzeniu dziecka. Podczas takich wizyt każda położna ma obowiązek m.in.: ocenić stan zdrowia matki i noworodka; udzielać rad i wskazówek dotyczących opieki nad noworodkiem i jego pielęgnacji; oceniać, w jakim stopniu matka stosuje się do zaleceń położnej dotyczących opieki i pielęgnacji noworodka; oceniać możliwości udzielania pomocy i wsparcia dla kobiety ze strony osoby bliskiej; oceniać relacje w rodzinie, interweniować w przypadku zaobserwowania przemocy lub innych nieprawidłowości; zachęcać matkę do naturalnego karmienia noworodka, instruuować, jak prawidłowo karmić piersią, korygować nieprawidłowości w przebie-

gu karmienia, oceniać przebieg naturalnego karmienia i czynniki ryzyka niepowodzenia w laktacji oraz pomagać w rozwiązywaniu problemów związanych z laktacją; informować o obowiązku zgłaszania się z dzieckiem na szczepienia ochronne i badania profilaktyczne; edukować w zakresie profilaktyki przeciwnowotworowej i przeciwnowotworowej, informować o potrzebie odbycia wizyty lekarza specjalisty w dziedzinie położnictwa i ginekologii w 6. tygodniu połogu; udzielać wskazówek na temat zdrowego stylu życia; udzielać porad na temat minimalizowania stresu i radzenia sobie z nim; prowadzić edukację zdrowotną, ze szczególnym uwzględnieniem wpływu palenia tytoniu na zdrowie, profilaktykę raka piersi i szyjki macicy; metod planowania rodziny, higieny i trybu życia w okresie połogu, odżywiania matki karmiącej, korzyści z karmienia piersią, rozwiązywania i zapobiegania problemom związanym z laktacją, pielęgnacji krocza oraz pielęgnacji skóry dziecka; realizować samodzielnie świadczenia zapobiegawcze, diagnostyczne, lecznicze i ewentualnie rehabilitacyjne, wynikające z planu opieki nad matką i noworodkiem; zdejmować szwy z krocza, jeżeli zachodzi taka potrzeba; wykonywać czynności diagnostyczne, lecznicze i rehabilitacyjne zlecone przez lekarza; współpracować w realizacji opieki z matką i zespołem terapeutycznym; zachęcać matkę do wykonywania ćwiczeń gimnastycznych oraz udzielać instruktażu dotyczącego kinezyterapii w połogu jako metody zapobiegania nietrzymaniu moczu; informować o technikach kąpieli noworodka, pielęgnowania skóry, kikutu pępownicy i dna pępka; informować o problemach okresu noworodkowego i okresu połogu, sposobach zapobiegania tym problemom oraz zasadach postępowania w przypadku ich wystąpienia, przygotowywać ojca dziecka (lub inną, wybraną przez kobietę bliską osobę) do udzielenia pomocy i wsparcia kobiecie oraz wskazać instytucje, w których można uzyskać pomocy w razie potrzeby. Jeśli wystąpią problemy zdrowotne, których rozwiązanie będzie wykraczało poza zakres kompetencji położnej, zasugeruje ona, aby zgłosiła się Pani do lekarza. Zawiadomi także o tych problemach lekarza podstawowej opieki zdrowotnej (POZ). W ciągu pierwszych tygodni życia dziecka położna powinna odwiedzić Was co najmniej cztery razy (są to tzw. wizyty patronażowe).

Po ukończeniu przez dziecko 6. tygodnia życia położna przekaże opiekę nad nim pielęgniarsce POZ.